

Kultur- og Fritidsudvalget

Den nuværende biblioteksplan udløb med udgangen af 2023, hvorfor der skal vedtages en ny. Denne gang bliver planen kædet sammen med kulturhusene, og derfor skal der vedtages en Kulturhus- og Biblioteksplan (herefter kaldet KUBI-plan).

I forlængelse heraf har Christianshavns Lokaludvalg i sit møde den 20. december 2023 besluttet nedenstående anbefalinger og spørgsmål til den kommende KUBI-plan. Oplægget til en ny KUBI-plan, som Kultur- og Fritidsforvaltningen den 4. december 2023 præsenterede for lokaludvalgenes forpersoner, er udgangspunktet for anbefalingerne og spørgsmålene.

Mission

Den tidligere biblioteksplans mission var: ”*at skabe ivrige læsere, kritiske kulturforbrugere og engagerede borgere.*” Det første spørgsmål, som lokaludvalget vil stille Kultur- og Fritidsudvalget er derfor: Er Christianshavns Bibliotek lykkedes med denne mission?

Vision

Der kan godt laves en overordnet vision og plan for både biblioteker og beboer- og kulturhuse. Dog skal man have sig for øje, at når der i oplægget til en ny KUBI-plan gentagne gange fremhæves arbejdet med udvalgte målgrupper, så har Biblioteksloven klare bestemmelser om formål samt om **alle** borgeres lige adgang. Man kan således ikke vælge nogle målgrupper fra på bibliotekerne. Kulturhusene er ikke omfattet af en lov, men alene af Kultur- og Fritidsudvalgets planer og bevillinger.

Den kommende KUBI-plan bør således indeholde bud på, hvordan man får borgere, som i dag ikke bruger bibliotekerne, til at bruge dem og herunder bud på, hvordan man på bibliotekerne får borgerne inspireret til at låne bøger.

Kulturhuse og biblioteker bør være godt forankret i de enkelte bydele, da alle bydele i København er forskellige. Christianshavns Lokaludvalg efterlyser derfor en beskrivelse af det samspil, der skal udfoldes

- mellem kulturhuse og biblioteker
- mellem borgerne og bydelene

- mellem kommunale skolebiblioteker og folkebiblioteker
- med de mange offentlige/statslige generelle profilbiblioteker, der allerede er i København.

Endelig forventer lokaludvalget en afklaring af, om den centralistiske styring af bibliotekerne, der i den gældende biblioteksplan er blevet væsentligt intensiveret, skal forsætte og også omfatte kulturhusene.

Biblioteker

Økonomi - Genopretningsplan

Københavns folkebiblioteker er underfinansierede. Spørgsmålet er, om ikke bunden er ved at være nået, da København er faldet ned på 95. pladsen ud af Danmarks 98 kommuner. (Se vedhæftet Statistik fra Danmarks Biblioteksforening og D.S.)

Lokaludvalget efterlyser derfor en genopretningsplan efter en gennemgang og sammenligning af data for 2022 med 2023. Herunder:

- Udlån
- Besøg
- Antal brugere
- Ventelister på bøger, som borgere har reserveret
- Personale.

Centralistisk udvikling contra borgerdreven udvikling

Under den gældende biblioteksplan har man udviklet en stigende centralistisk styring og ensretning af bibliotekernes tilbud til borgerne.

De enkelte afdelinger kan f.eks. ikke lave udstillinger med biblioteksmaterialer, da det er overtaget af en centralt udpeget gruppe.

Biblioteksmaterialerne er blevet stærkt reduceret, hvor materialer, der ikke er ”bestsellers”, skal bestilles online.

Mest grotesk er Christianshavns Bibliotek, hvor ledelsen har tømt et helt litteraturrum for bøger og opsat plancher af afdøde forfattere på væggene. Tidligere fungerede rummet både som litteraturrum med arrangementer og studiepladser. Nu ligner det snarere et mausoleum.

Ønsker Kultur- og Fritidsudvalget, at bibliotekstilbuddet bliver en gratis bestseller-boghandel? Eller vil man vende tilbage til et mangfoldigt, alsidigt tilbud til børn, unge, studerende, voksne, ældre og pensionister?

Den såkaldte data-drevne indkøbspraksis, hvor det er brugernes adfærd ved bestillinger på biblioteks online-bestillingsbase, der bestemmer indkøbene, vil alt andet lige ensrette indkøbene efter disse grupper og lade ikke brugere i stikken. Smal og ofte kvalitativt vigtig litteratur er kun tilgængelig via bestilling fra lagerhotellet. Det medfører et stadig snævrere ekkokammer.

Hvis bibliotekerne blot skal være et sted for gratis bestsellers, mister de både berettigelse og legitimitet.

Er det en udvikling, som Kultur- og Fritidsudvalget har ønsket eller er det besluttet administrativt? Ønsker Kultur- og Fritidsudvalget fortsat denne udvikling?

Skal beboerhuse og kulturhuse også ensrettes, så de fremover laver det samme?

Personalet er blevet stærkt beskåret, og tiden til vejledning og rådgivning af borgerne er indskrænket såvel tidsmæssigt som indholdsmæssigt.

Personalets initiativ er blevet kraftigt begrænset - og vi må stille spørgsmålet: Ønsker ledelsen ikke længere, at lokalbibliotekerne tager initiativer og imødekommer brugernes ønsker og behov i de enkelte lokalområder?

I den gældende biblioteksplan samt i oplægget til en ny KUBI-plan fremhæves, at man ønsker at oprette profilbiblioteker: *"Der er forsøg i gang med profilbiblioteker, som kan bidrage med skarpere udtryk på tværs af byens biblioteker. Bibliotekerne kan tilpasses borgernes ønsker og behov både i lokalområdet og i København som hovedstad"*.

Såvel Christianshavns Lokaludvalg som foreningen Christianshavns Biblioteks Brugergruppe har forgæves forholdt både ledelsen og Kultur- og Fritidsudvalget til denne hensigt.

Med en ny KUBI-plan bør anbefalingen klart være, at bibliotekerne orienterer sig mere mod brugerne og lokalområderne, hvor personalet er tæt på og har viden om bydelens brugergrupper.

Christianshavns Lokaludvalg forventer ligeledes, at ledelsen udviser anerkendelse af lokale initiativer, som f.eks. Christianshavns Bogfestival, som er udviklet af bibliotekspersonalet lokalt, og som nu på 20. år har profileret bibliotekerne og skabt stor opmærksomhed.

Christianshavns Lokaludvalg forventer også, at ledelsen anerkender, at læsegrupper ikke er selvkørende, men skal understøttes af faglig vejledning fx. med hensyn til udvælgelse og anskaffelse af bøger, idet læsegrupperne ellers falder fra hinanden.

Budgetforbedring eller omfordeling?

Oplægget til KUBI-planen fremhæver, at udlånet til børn og unge er steget markant, og i dag ligger over udlånstallet for voksenmaterialer. Derfor har man til hensigt at fortsætte den prioritering, der blandt andet på Christianshavn har afstedkommet en væsentlig reducere af pladsen til voksne brugere.

Problemet er imidlertid, at børneudlånet på Christianshavn *ikke* har overhalet udlånet til voksne. Således blev der i 2022 udlånt 29.417 børnematerialer i forhold til 37.723 voksenmaterialer. Når det endvidere tages i betragtning, at børn og unge (0-19 år) kun udgør ca. 16 % af befolkningstallet på Christianshavn, samt at børn generelt låner fem materialer, hver gang en voksen låner et enkelt, så virker prioriteringen af børnene skæv.

Christianshavn er kendetegnet ved en forholdsvis voksen/ældre befolkning, således udgør de 50 til 90-årige på Christianshavn 38 % af befolkningen, medens de i København som helhed kun udgør 25 %. Der er ikke noget, der tyder på, at børnetallet på Christianshavn stiger, hvorfor den ensidige børneprioritering virker urimelig.

Når KUBI-planen beskriver, at børneområdet fortsat skal styrkes, så er det ikke indlysende, at det skal ske på bekostning af de øvrige brugere – altså at tilbuddet til unge, studerende, voksne, ældre og pensionister beskæres både økonomisk, men også rent fysisk ift. plads.

Planen bør derfor klart beskrive, hvornår en indsats er en udvidelse eller medfører en forringelse af andre aktiviteter og målgrupper.

Organisation og brugerinddragelse

Kultur- og Fritidsforvaltningen har for nylig organisatorisk opdelt kultur-, sport- og fritidsområdet efter bydele. I dag er der derfor i hver bydel en bydelsleder for kultur-, sport- og fritidsområdet.

Lokaludvalget efterlyser hermed mere samspil med de lokale kultur-, sport- og fritidsinstitutioner på Christianshavn. Vi nævner dette, fordi i Kultur- og Fritidsforvaltningens organisation er Hal C knyttet til Amager. Hal C bør organisatorisk være knyttet til Indre By/Christianshavn. Overordnet bør den nye KUBI-plan sikre lokal synergi mellem kultur, sport og fritid.

Christianshavns Lokaludvalg forventer ligeledes at blive inddraget om rammerne for kommende kommunale institutioner, f.eks. Vandkulturhuset på Papirøen, som så vidt vides åbner i 2025.

Endelig vil lokaludvalget opfordre Kultur- og Fritidsudvalget til at tilkendegive et ønske om, at forvaltningen inddrager borgere/brugere f.eks. ved at oprette brugerråd på alle biblioteker og kulturhuse.

Inddragelse af personale i udarbejdelse af KUBI-planen

Lokaludvalget vil gerne orienteres om hvilken form for personaleinddragelse, der er planlagt omkring udarbejdelse af den nye KUBI-plan. Er der lavet en arbejds miljøundersøgelse på bibliotekerne?

Kulturhuse/Beboerhuse

Christianshavns Beboerhus er medlemsstyret med en valgt bestyrelse. Bestyrelsen aftaler flerårige kontrakter med Kultur- og Fritidsudvalget/Kultur- og Fritidsforvaltningen. Det støtter Christianshavns Lokaludvalg fortsat. Det kan sikkert efterlignes i andre bydele.

Christianshavns Lokaludvalg vil desuden opfordre til, at der skal være tider til lokale skoler og tider til svømmeklubber i det kommende Vandkulturhus på Papirøen.

Med byudviklingen på Refshaleøen vil der opstå et fremtidigt behov for et kulturhus på Refshaleøen. Det bør Kultur- og Fritidsudvalget indtænke i den kommende KUBI-plan.

Godt nytår.

Med venlig hilsen

Asbjørn Kaasgaard,
forperson i Christianshavns Lokaludvalg

Kopi sendt til de øvrige lokaludvalg